

ViSam samverkansmodell – organisation och roller

ViSam samverkansmodell – organisation och roller

Karin Brage och Anna Mann

2020-10-26

Innehåll

1.	Inledning.....	4
2.	Bakgrund.....	5
2.1	Ordinarie samverkansstruktur	6
3.	Organisation och roller i ViSam	7
3.1	Kund.....	7
3.2	Processägare	7
3.3	Processledare	7
3.4	Systemförvaltning och support gällande system för samordningsprocesser.....	8
3.5	Samverkansledarna	8
3.6	Metodhandledare	9
3.7	Medarbetare i verksamhet	10
4.	Införandeaktiviteter.....	10
4.1	Tidplan	10
4.2	Mål och indikatorer.....	10
4.3	Kommunikation	10
4.4	Metodutveckling	10
4.5	ViSam – utveckling.....	11
4.6	Stöd för chef gällande tillsättning av metodhandläggare	11
4.7	Patientkontrakt	11
	Figur 1 – Förslag till organisation.....	12
	Figur 2 – Förslag till tidplan.....	12

1. Inledning

Chefsgruppen för social välfärd och vård har ansvar för att verka för samordning och samarbete inom verksamhetsområdet på kommunal och regional nivå och ge stöd till lokalt utvecklingsarbete. Det innebär exempelvis att fatta beslut om övergripande frågor avseende processerna i ViSam och deras strategiska koppling till IT-stödet för samverkansprocesser. Ett förslag för ViSam samverkansmodell – organisation och roller har därför tagits fram med följande beslutspunkter:

- Chefsgrupp beslutar att ställa sig bakom förslaget ViSam samverkansmodell-organisation och roller
- Samt att i sin egen organisation utse metodhandledare som arbetar utifrån föreslagen uppdragsbeskrivning

2. Bakgrund

Syftet med dokumentet är att beskriva struktur, styrning och roller i samverkansmodellen ViSam¹. Likaså finns ett behov att säkerställa kunskap och kvalité samt skapa förutsättningar för att kontinuerligt utvärdera och utveckla modellen. En grundförutsättning för att det ska fungera ändamålsenligt är att ansvariga chefer i respektive verksamhet skapar förutsättningar, såväl resurs- som tidsmässigt.

ViSam syftar till att ge förutsättningar för en sammanhållen vård och omsorg med hög kvalité för alla patientgrupper i Örebro län. ViSam ska trygga en säker informationsöverföring och samverkan vid in- och utskrivning från sjukhus för de patienter som har behov av insatser från fler än en huvudman. Syftet är att det ska ske en säker och trygg inskrivning och hemgång för dessa patienter. ViSam används också för att samordna insatser för personer som har behov av insatser från både region och kommun som inte föregåtts av en vistelse inom slutenvården.

En personcentrerad vård och omsorg ses idag som eftersträvansvärd av både samhälle och den enskilda. Vid ett personcentrerat arbetssätt är det personen och dennes bekymmer och resurser som står i centrum, inte olika organisationer eller huvudmän. Det betyder i praktiken att det behövs strukturer för att både möta och ta tillvara personens egen problembeskrivning, och erbjuda delaktighet i såväl planering som egenvård, över organisationsgränserna. En struktur som ViSam-modellen är till hjälp i det praktiska genomförandet av en personcentrerad planering tillsammans med den enskilde och dennes närstående. I modellen kan kunskap och resurser tas tillvara hos den enskilda, som ges utrymme att vara en partner till övriga aktörer vid planeringen av sin egen vård och omsorg.

ViSam innefattar stöd för tre samverkansprocesser mellan Region Örebro län och länets kommuner.

- Samverkan vid in- och utskrivning från slutenvård och sjukvård
- Samordnad individuell plan

ViSam inkluderar också ett beslutsstöd som ger kommunernas sjuksköterskor stöd i handläggning gällande vårdnivå för patienter. En app finns framtagen för beslutsstödet. Uppdragsbeskrivning för instruktörer i klinisk bedömning kopplat till beslutsstöd i kommunal hälso- och sjukvård (bilaga 1).

ViSam och dess processer beskrivs utförligt på webbsidan

www.visamregionorebrolan.se

¹ V g se figur 1 på sidan 12.

Ett gemensamt IT-stöd (för närvarande Lifecare Samordnad planering) används för kommunikation och informationsöverföring i de enskilda samverkansprocesserna. IT-stödet innehåller processtöd för handläggning enligt de olika processerna i ViSam.

2.1 Ordinarie samverkansstruktur

Chefsgruppen för social välfärd samt vård och omsorg består av representanter från Region Örebro län och samtliga kommuner från sociala välfärdsområdet. Region Örebro läns hälso- och sjukvård representeras av samtliga områdeschefer för närsjukvård, psykiatri, habilitering, område medicin och rehab samt chef för hälso- och sjukvårdsstaben och medicinsk rådgivare från hälso- och sjukvården. Processägaren för ViSam, områdeschef för Välfärd och folkhälsa leder chefsgruppen.

Syftet med den regionala samverkan inom området social välfärd samt vård och omsorg är att invånare i behov av insatser från både regionen och kommunen ska få en god vård och omsorg. Detta ska ske i enlighet med bästa tillgängliga kunskap och samverkan ska säkra att den enskilde inte faller mellan stolarna.

Chefsgruppen har bland annat ansvar för att

- Initiera och samråda om frågor inom verksamhetsområdet som är strategiska och viktiga för länet. Det innebär exempelvis ansvar för handlingsplan med tillhörande aktivitetslista gällande gemensamma frågor kring e-hälsa.
- Verka för samordning och samarbete inom verksamhetsområdet på kommunal och regional nivå och ge stöd till lokalt utvecklingsarbete. Det innebär att fatta beslut om övergripande frågor avseende processerna i ViSam och deras strategiska koppling till IT-stödet samt ansvar för beslut om indragning/utökning av resurser utanför ramen för tilldelad årlig budget för IT-stödet.

Chefsgruppen har utsett ett arbetsutskott som bereder frågor rörande den gemensamma handlingsplanen och aktivitetslistan för e-hälsa. Arbetsutskottet har även ansvar för den gemensamma systemförvaltningen av IT-stödet för processerna i ViSam vilket innebär att:

- Godkänna förvaltningsplan
- Besluta om övergripande riktlinjer för systemförvaltningen.
- Besluta om omfördelning av resurser inom förvaltningsområdet inom ramen för tilldelad budget.
- Samordna frågor för gemensamt synsätt och bevaka samordningsmöjligheter
- Prioritera frågor som ska lyftas vidare för rapportering/ beslut till chefsgrupper i samverkan.

Objektägare är områdeschef för Välfärd och folkhälsa samt Objektägare IT chef staben digitalisering Regionkansliet.

3. Organisation och roller i ViSam

3.1 Kund

Inom processorientering används begreppet kund för den som är huvudmottagare av en produkt eller en tjänst. I detta fall är kunden den enskilde invånaren (patient/brukare/elev). Även närstående gynnas av väl fungerande processer i ViSam.

Fungerande processer i ViSam öppnar upp för den enskilde att vara en synlig resurs, både för kunskapsutbyte med aktörer i vård och omsorg, och som en resurs i egenvård. Modellen inkluderar samordnade processer där individen ses som en helhet vilket ökar begripligheten för den enskilde som både kan uppleva sig mer delaktig, och få förutsättningar att utöva delaktighet i dialog, planering och egenvård.

3.2 Processägare

Processägarans ansvar är att göra en etablerad process ändamålsenlig och effektiv.

Det sker genom:

- Regelbunden uppföljning av processerna utifrån framtagna mål och indikatorer beslutade av chefsgruppen
- Systematisk uppföljning och analys av avvikelser och brister i följsamhet till processerna.
- Att strategiska frågor lyfts rörande ekonomi, länsöverenskommelser och genomgripande systemändringar som beslutas av chefsgruppen.

Regional utveckling, Områdeschef Valfärd och folkhälsa har utifrån sin centrala roll i den regionala samverkansmodellen en naturlig roll som processägare. Rollen kräver ett samspel med representanter i förvaltningen med Utbildning och arbetsmarknad samt styrgrupp för barn- och ungafrågor där samverkan sker mellan skola, elevhälsa, socialtjänst och hälso- och sjukvård.

3.3 Processledare

Processledarens ansvar är att på uppdrag av processägare styra det operativa arbetet som krävs för att göra en etablerad process ändamålsenlig och effektiv. Det handlar om att skapa stöd för och underlätta det dagliga arbetet i processerna, styra och delta i utvecklings- och underhållsarbetet av processerna, säkra att eventuella förändringar/förbättringar av processerna verkligen genomförs samt att driva arbetet med ständiga förbättringar.

Processledare för ViSam utgörs av utvecklingsledare på Valfärd och folkhälsa som ansvarar för:

- Uppföljning av processerna
- Analys och sammanställning av avvikelser

- Att driva arbete med uppföljning och justering av processerna utifrån externt- samt internt behov av förändringar och kompletteringar.
- Att ta fram underlag för strategiska frågor rörande, länsöverenskommelser och genomgripande systemändringar
- Uppdatera och utveckla ViSams webbsida.
- Driva förvaltningsfrågor kring ViSam webbsida och app.
- Att sprida kunskap om processerna till invånare och andra intressenter
- Att tillsammans med systemförvaltningen ta fram nyhetsbrev för spridning till verksamhet gällande förbättringar och förändringar i processer och system samt lyfta fram goda exempel.

3.4 Systemförvaltning och support gällande system för samordningsprocesser²

Den gemensamma systemförvaltningen och supporten för både kommunerna och Region Örebro län sker via Regionservice, Region Örebro län.

Inom systemförvaltningen finns en förvaltningsledare som har i uppdrag att:

- Samordna frågor för gemensamt synsätt och bevaka samordningsmöjligheter
- Bereda förslag till förvaltningsplan.
- Statusrapport och ev. avvikelse mot förvaltningsplan, rapportering till systemförvaltningsgrupp och systemförvaltnings-styrgrupp
- Påvisa brister i systemet och behov av utveckling

Den så kallade systemförvaltningsgruppen hanterar idag frågor kring systemets ändamålsenlighet, rutiner och behov av utveckling. Vid dessa möten deltar förvaltningsledare, samverkansledare samt andra utsedda tjänstemän med koppling till samverkansfrågor och e-hälsa. Frågorna som lyfts vid systemförvaltningsgruppen bör framöver knytas till de gemensamma nätverksmötena för samverkansledarna tillsammans med lämpliga resurser.

3.5 Samverkansledarna

I Örebro läns samverkansmodell är länet organisatoriskt uppdelat i fyra länsdelar. I respektive länsdel finns en samverkansledare som är samfinansierade av Region Örebro län och länsdelens kommuner. Samverkansledarna är en resurs i respektive länsdel i genomförandet och uppföljningen av handlingsplan Sammanhållens vård och omsorg vilket innefattar ViSam. Det innefattar även att rapportera uppföljning av

² Handläggning enligt Samordnad individuell plan, SIP finns reglerad i Socialtjänstlagen (SFS, SoL 2001:453, kap 2, 7§) och Hälso- och sjukvårdslagen (SFS, HSL 2017:30, kap. 16, 4Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård och Samordnad vårdplan vid utskrivning från psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård enligt lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård (LRV)

processerna utifrån framtagna mål och indikatorer samt att rapportera analys gällande avvikelser och brister i följsamhet till processerna i respektive länsdel.

Samverkansledarna har ett ansvar för att regelbundet sammankalla metodhandledarna i respektive länsdel i syfte att:

- Informera om förbättringar och förändringar i processer och system
- Rapportera uppföljning av processerna utifrån framtagna mål och indikatorer
- Rapportera analys gällande avvikelser och brister i följsamhet till processerna
- Ge tillfälle att dela erfarenheter, utmaningar och goda exempel
- Ta frågor och synpunkter från metodhandledarna vidare till samverkansledarnätverket.

Samverkansledarna träffas kontinuerligt i ett nätverk som organiseras av Valfärd och folkhälsa. Vid dessa möten ska även processledare för ViSam och representanter från systemförvaltning ingå gällande frågor kring ViSam samt systemförvaltning för att uppnå ett helhetsperspektiv och möjliggöra analys för förbättringar och utveckling. Övergripande frågor till beslut lyfts av processledaren till processägaren till ordinarie samverkansstruktur.

3.6 Metodhandledare

Metodhandledaren ska vara den interna stödfunktionen i processerna som beskrivs i ViSam inom sin verksamhet samt IT-stödet och därmed utgöra ett gott stöd för användare inom den egna organisationen.

I uppdraget ingår att:

- Upprätta väl fungerande informationskanaler och kontaktvägar för att nå ut till användare i den egna verksamheten
- Stödja och trygga nya användare att sätta sig in i ViSam-modellen och genomgå e-learning för ViSam och IT-stödet.
- Hålla sig uppdaterad om process- och systemförändringar och sprida kunskap och förståelse kring dessa i sin verksamhet.
- Informationsbärare till och från den gemensamma process-och systemförvaltningen, exempelvis utvecklingsbehov och överenskomna rutiner
- Utökat utbildningsuppdrag vid systembyten för SIP och samverkan vid in- och utskrivning.

En uppdragsbeskrivning finns framtagen för rollen och dess förutsättningar (Bilaga 2). Metodhandledaren, oberoende av organisation, ska få stöd och utbildning gällande processerna i ViSam och i systemfunktionalitet. Därtill finns e-learning och ViSams webbsida som stöd. Metodstöd ges också genom utbildning som genomförs i ett samarbete med Kliniskt träningscenter, KTC. Lokala forum behöver etableras där

metodhandledarna i respektive länsdel/ verksamhetsområde träffas med respektive samverkansledare för att diskutera exempelvis utvecklingsbehov, förändringar och avvikelser. Metodhandledarna ska även fungera som informationsbärare från medarbetarnivå så att synpunkter kan lyftas vidare till respektive samverkansledare och vidare till samverkansledarnas nätverk.

3.7 Medarbetare i verksamhet

Medarbetaren, oberoende av organisation, har ett ansvar för att följa de i ViSam beskrivna processerna och gällande rutiner och överenskommelser. Medarbetaren ska ges introduktion, stöd och utbildning i ViSam och i IT-stöd. Detta sker via verksamhetens metodhandledare, e-learning och ViSams webbsida. Respektive chef ansvarar för att ge förutsättningar för ovanstående.

4. Införandeaktiviteter

Förslagsvis bör införandet stödjas via ett uppdrag/ projekt för att hålla samman de olika delarna som behöver säkerställas. Förslag till fortsatt arbete listas nedan men är inte heltäckande. Ytterligare aktiviteter kan behöva identifieras.

4.1 Tidplan

Ett förslag till tidplan är framtagen men denna behöver revideras och detaljeras³. Viktigt är att ha en tydlig målsättning när metodstöderna förväntas vara på plats och vilka aktiviteter som behöver säkras.

4.2 Mål och indikatorer

Lämpliga mål och indikatorer kommer behöva tas fram för att kontinuerligt kunna följa kvalitet och ändamålsenlighet kring processerna i ViSam. Lämpligen ges ett uppdrag till samverkansledarnätverket att arbeta vidare med detta.

4.3 Kommunikation

En kommunikationsplan och en intressentlista behöver tas fram i anslutning till ViSam. Lämpliga aktiviteter kan vara att ta fram filmer (introduktion för ViSam och för olika roller framförallt metodhandledaren) och att rigga för en kick off där ett avstamp kan tas för de nya metodhandledarna.

4.4 Metodutveckling

Ett fortsatt arbete behöver ske tillsammans med KTC gällande metodutveckling för processerna inom ViSam. Metodutveckling – simulering (före-under-efter).

³ V g se figur 2 på sidan 12.

4.5 ViSam – utveckling

Förbättring av ViSam webbsida med utökad beskrivning av processerna i ViSam samt framtagande av e-learning.

- e-learning ViSam
- e-learning system samordningsprocesser

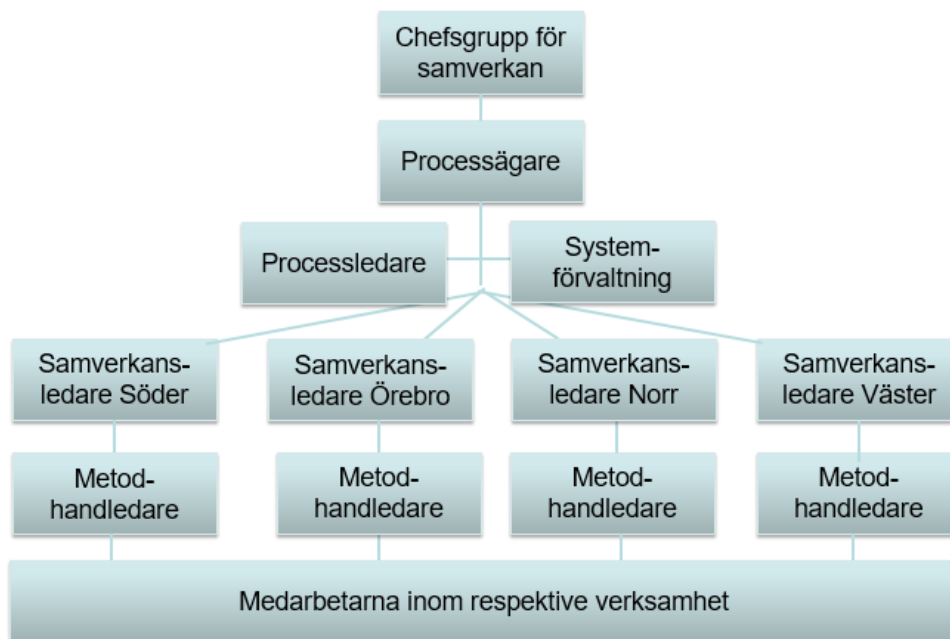
4.6 Stöd för chef gällande tillsättning av metodhandläggare

Samverkansledarna ges i uppdrag att ta fram ett stöd för cheferna inför tillsättning av metodhandledarna inom respektive organisation.

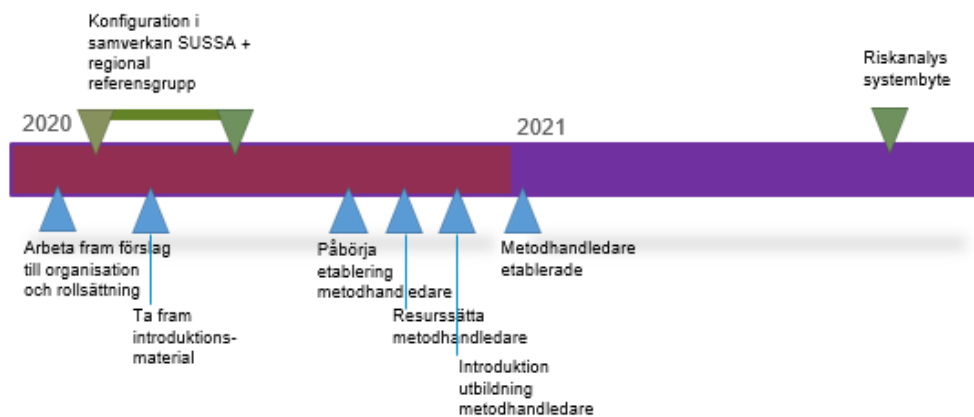
4.7 Patientkontrakt

Ett beroende finns till Patientkontrakt och ett arbete kan behöva ske för att säkerställa eventuella utvecklingsbehov gällande ViSam.

Figur 1 – Förslag till organisation

Figur 2 – Förslag till tidplan

Uppdragsbeskrivning för instruktörer i klinisk bedömning kopplat till beslutsstöd i kommunal hälso- och sjukvård

Bakgrund och syfte

ViSam-modellen antogs 2013 av Örebro regionens tidigare samverkansstruktur. ViSam samverkansmodell - organisation och roller antogs av chefsgruppen för social välfärd och vård 200507. Chefsgruppens ansvar att verka för samordning och samarbete på kommunal och regional nivå, vilket inkluderar bland annat att fatta beslut om övergripande frågor avseende processerna i samverkansmodellen ViSam, där beslutsstöd och tillhörande stödstrukturer ingår. ViSam samverkansmodell återfinns på en hemsida (<https://www.visamregionorebro.se/>), öppen för alla. Beslutsstödet som är inkluderat finns också som app.

Arbets sättet med beslutsstöd kräver att kommunerna upprätthåller kompetens inom området klinisk bedömning kopplat till beslutsstöd i kommunal hälso- och sjukvård. Kommunerna i Örebro län ansvarar för att det finns sjuksköterskor med instruktörskompetens, som har i uppdrag att utbilda sjuksköterskor inom sina respektive verksamheter. Valfärd och folkhälsa administrerar instruktörsutbildningen tillsammans med samverkansledarnätverket.

Instruktörer i klinisk bedömning kopplat till beslutsstöd i kommunal hälso- och sjukvård benämns vidare enbart instruktörer.

Mål

Målet är att över tid säkerställa att sjuksköterskor i länets kommuner har kompetens i klinisk bedömning kopplat till beslutsstöd i kommunal hälso- och sjukvård, samt att beslutsstödet används för optimal klinisk bedömning av vårdnivå för att uppnå god och säker vård.

Kompetenskrav för instruktör

Legitimerad sjuksköterska som genomgått lämplig instruktörsutbildning (två dagar), samt är aktiv i sitt uppdrag och deltar i erbjudna repetitionsutbildningar (halvdag) vartannat år. Instruktörsutbildningen erbjuds genom Valfärd och folkhälsa och bygger på fördjupad kunskap om beslutsstödet och dess olika komponenter.

Ansvar och roller

Instruktören har ansvar för att utbilda sjuksköterskor i den egna verksamheten. Utbildningsmaterial erhåller instruktören i samband med instruktörsutbildningen. Instruktören arbetar på uppdrag av den egna kommunen. Varje kommun ansvarar för att instruktörerna har den tid och de ekonomiska resurser som krävs för egen utbildning och upprätthållande av uppdraget i övrigt, vilket inkluderar planering och genomförande av utbildning i den egna verksamheten.

Samverkansledare i respektive länsdel ansvarar för att uppmärksamma kommunala verksamheter där vård bedrivs, att instruktörer ska utses. Samverkansledarna ansvarar också för att två gånger per år följa upp arbets sättet med beslutsstöd, och rapportera det på samverkansledarmöten. Det görs i samverkan med Processledare ViSam, anställd vid Regional utveckling, Valfärd och folkhälsa. Processledare ViSam återkopplar och har en dialog med kommunernas medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS-nätverket) kring beslutsstöd och uppföljningar, samt initierar utbildning av instruktörer i samråd med Samverkansledarnätverket. Utbildning till instruktörer administreras från Valfärd och folkhälsa.

Uppdrag

Instruktör i klinisk bedömning kopplat till beslutsstöd i kommunal hälso- och sjukvård har i uppdrag att

- utbilda nyanställda sjuksköterskor i den egna verksamheten (minimum en halv dag)
- genomföra en repetitionsutbildning per år för sjuksköterskor i den egna verksamheten (ca 2 timmar)
- vara en resurs i den egna verksamheten så att arbetssättet upprätthålls och utvecklas
- upprätthålla egen kompetens som instruktör
- vara delaktig i de regelbundna uppföljningar som görs av Samverkansledare
- återkoppla fortlöpande hur arbetssättet fungerar till Samverkansledare

Utbildningens innehåll

Instruktören ska använda utbildningsmaterialet som erhålls vid instruktörsutbildningen vid utbildningar i den egna verksamheten. Utbildning och repetitionsutbildning ska innehålla:

- genomgång av beslutsstöds komponenter/uppbyggnad/hantering
- konceptet A.B.C.D.E, medicin/fysiologiska effekter och förutsättningar
- säkert och effektivt teamarbete
- kommunikation enligt SBAR
- scenarier och/eller praktisk övning samt återkoppling
- hantering av beslutsstöd i det gemensamma IT-systemet Lifecare, eller motsvarande
- dokumentation/rutiner/riktlinjer runt beslutsstödet

Förklaring förkortningar

Konceptet A.B.C.D.E är en strukturerad bedömning av luftväg, andningen, cirkulation, neurologi (medvetandebedömning), och undersökning/bedömning av hela kroppen.

SBAR är en del av beslutsstödet. Det står för S=Situation, B=Bakgrund, A=Aktuell bedömning, R=Rekommendation

Detta gäller ikommun Datum.....

Underskrift av instruktör Underskrift av ansvarig chef

.....

.....

Metodhandledare för Visam

Specialist ur ett användarperspektiv

Metodhandledaren ska vara den givna experten på processerna som beskrivs i Visam samt IT-stödet och därmed utgöra ett gott stöd för användare inom respektive organisation.

Förutsättningar

- Goda kunskaper om lagar och rutiner som styr processerna för:
 - Samordnad Individuell Plan (SIP)
 - Samverkan vid In- och Utskrivning från slutet Hälso-och sjukvård
- I förekommande fall utifrån verksamhetsuppdrag goda kunskaper om rutiner och flöden för:
 - Samordnad vårdplan vid Lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och Lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV)
- Regelbundet använda IT-stödet och vara väl förtrogen med systemets funktionalitet.
- Möjlighet att avsätta tid i relation till uppdragets omfattning

Uppdraget

- Upprätta väl fungerande informationskanaler och kontaktvägar för att nå ut till användare i den egna verksamheten
- Stödja och trygga nya användare att genomgå e-learning för IT-stödet
- Hålla sig uppdaterad om process- och systemförändringar
- Informationsbärare till och från den gemensamma process-och systemförvaltningen, exempelvis utvecklingsbehov och överenskomna rutiner
- Utökat utbildningsuppdrag vid systembyten för SIP och samverkan vid in-och utskrivning.

Metodhandledare erbjuder stöd och support från process- och systemförvaltningen genom

- Riktad utbildning i rutiner och IT-stödet
- Förhandsinformation om nyheter, exempelvis kommande releaser
- Direktingång till den gemensamma systemförvaltningen
- Gemensamma träffar för metodhandledare

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 2, Örebro
Tel: 019-602 70 00
Fax: 019-602 70 08
Organisationsnummer: 232100-0164